

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Základní škola Olomouc, Tererovo náměstí 1

Tererovo náměstí 1/919, 779 00 Olomouc

Identifikátor: 600 140 237

Zřizovatel: obec Olomouc, Horní náměstí 1, 771 27 Olomouc

Školský úřad Olomouc, Wellnerova 25, 779 00 Olomouc

Termín konání komplexní inspekce: 13. - 17. březen 2000

Čj.	132 168/00-11014
Signatura	km2ct102

ZÁKLADNÍ INFORMACE O ŠKOLE

Základní škola sídlištního typu má ve školním roce 1999/2000 24 tříd s 503 žáky. Jedna 2. a jedna 3. třída jsou specializované - určeny žákům se specifickými vývojovými poruchami učení. Od tohoto školního roku byla obnovena tradice tříd pro žáky se zájmem o odbíjenou. Od 1. ledna 2000 je škola právním subjektem. Součástí školy je školní družina se čtyřmi odděleními.

Kmenové učebny, čtyři odborné pracovny, školní dílna a tělocvična jsou umístěny v pavilonech, kterým scházejí klasické šatny. Svrchní oděv a boty odkládají žáci na chodbách před učebnami. Koridor spojující jednotlivé pavilony je kryt pouze stříškou. Nepříjemná situace, zejména v zimním období, nastává při přesunu žáků a učitelů do učeben a tělocvičny během vyučovacího dne. Pavilonové uspořádání školy klade značné nároky na organizaci výchovně-vzdělávací činnosti a ztěžuje učitelům přípravu na vyučování (časté dozory nad žáky o přestávkách, přenášení pomůcek, nedostatek času pro osobní hygienu). Z tohoto důvodu nejsou podmínky pro výuku na této škole příznivé.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

První stupeň

Výuka probíhá podle zvolených vzdělávacích programů, týdenní hodinová dotace předmětů odpovídá schváleným učebním plánům.

Tematické a časové plány učiva byly zpracovány podle vzdělávacích programů *Obecná škola a Základní škola*.

Rozčlenění učiva českého jazyka podle vzdělávacího programu *Obecná škola* - druhá možnost je v souladu s učebními osnovami pouze v 1. ročníku. Od 2. ročníku nastává nesoulad mezi požadavky učebních osnov a předloženým rozvržením učiva. Tematické plány neobsahují některé pasáže mluvnického a pravopisného učiva, naopak třídě II.B je naplánováno i učivo vyššího ročníku. Rozvržení složek českého jazyka čtení, psaní a sloh mělo v některých ročnících schematický charakter, výukové cíle nebyly dobře rozloženy nebo zcela chyběly. Psaní ve 4. a 5. ročníku není zapisováno do třídních knih.

Zpracování matematického učiva odpovídá osnovám deklarovaného vzdělávacího programu jen částečně. Není zaručeno důsledné respektování učebních osnov 3. – 5. ročníku. Ve složkách numerace, početní operace, v geometrických činnostech a v oblasti užití matematiky stanovené výukové cíle neodpovídají standardu vzdělávání. Bylo zjištěno zbytečné zařazování rozšiřujícího učiva a učiva vyšších ročníků.

Základní škola - specializované třídy:

Rozvržení učiva obou předmětů kopíruje obsah používaných učebnic, které nerespektují všechny úpravy a doplňky (např. obsah a rozsah jazykového vyučování). Základní a rozšiřující učivo není rozlišeno, složky českého jazyka čtení a sloh jsou zpracovány formálně, tematické plány neobsahují učivo psaní.

Sledované předměty jsou vyučovány učiteli s požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilostí.

Prostorové podmínky výuky jsou pro daný počet žáků ve třídách vyhovující. Kmenové učebny jsou vybaveny novějším i starším udržovaným nábytkem. Průběžně doplňovaný fond učebnic je dostačující, učitelé mají k dispozici dostatek učebních pomůcek, při výuce používali i pomůcky vlastnoručně vyrobené. Školní knihovna obsahuje tituly dětské a odborné literatury, knihy jsou

v některých učebnách žákům volně k dispozici. Pro výuku ve specializovaných třídách a pro reedukační cvičení žáků s diagnostikovanou specifickou vývojovou poruchou učení byly vytvořeny vhodné materiální podmínky.

Zařazení předmětů do rozvrhu hodin respektuje psychohygienická i didaktická kritéria. Učebny jsou esteticky upravené, v některých je vytvořen prostor pro odpočinkovou činnost žáků. Pestré střídání nejrůznějších činností a využívání relaxačních uvolnění byla pozorována především v nižších ročnících a jedné specializované třídě. Ojedinele bylo tolerováno vadné držení pera a špatné sezení při psaní a čtení.

Vhodným přístupem k žákům navozovali učitelé dobrou pracovní atmosféru, žáci projevovali k výuce většinou pozitivní vztah. Prostor pro vyjádření vlastního názoru byl patrný především v hodině literární výchovy a v hodinách, do kterých byla zařazována skupinová práce a řešení úkolů ve dvojicích. Občasné nežádoucí projevy žáků byly vhodným pedagogickým přístupem tlumeny.

Plánování a příprava výuky mají zvláště ve vyšších ročnících zásadní nedostatky, celkově jsou hodnoceny jako ještě vyhovující. Personální podmínky jsou vynikající, materiální a psychohygienické podmínky včetně interakce a komunikace jsou velmi dobré.

Český jazyk

Struktura hodin odpovídala věku žáků a výukovým cílům. Učivo bylo interpretováno věcně správně, použité metody a formy práce v některých třídách měly kvalitativně rozdílnou úroveň.

Výuka byla zaměřena na upevňování znalostí mluvnického učiva, výklad nových pojmů a na rozvoj čtenářských a komunikativních dovedností. Žáci byli vhodně motivováni úvodním zařazováním písní a říkanek, ve vyšších ročnících řízeným rozhovorem. Výchovně a emotivně působila individuální interpretace vybraného textu spojená s následnou besedou nad literárním dílem. Učivo bylo vhodně procvičováno především ústní formou, ve vyšších ročnících také čtením a následným rozbořem s vysvětlením, ojedinele bylo užito metody srovnávací. Frekvence střídání přímého vedení a samostatné práce odpovídala věku žáků, jejich schopnostem a charakteru probíraného učiva. V hodinách byl pozorován diferencovaný přístup a zohledňování integrovaných žáků.

Efektivně byly využity mezipředmětové vztahy se zaměřením na rodinnou výchovu, účinné bylo skloubení mluvnického učiva s dějepisnou složkou vlastivědy. Pozitivně je hodnoceno procvičování mluvnické látky s využitím prvků činnostního učení, zařazování dramatických her a improvizací zaměřených na osobnostní rozvoj, netradiční analýza a syntéza slabik a slov formou didaktické hry. Manipulační schopnosti žáků byly rozvíjeny častým zařazováním práce s dvojrozměrnými názornými pomůckami a speciálními kostkami používanými pro odůvodnění správného pravopisu.

Výjimečně se vyskytly metodické chyby při výuce psaní, neefektivní využití času při práci u tabule, nespisovné vyjadřování žáků i učitelů, rozbor přečteného textu formou monologu učitele. Některé hodiny nebyly ukončeny konstatováním, co bylo jejich smyslem.

Vědomosti a dovednosti žáků byly hodnoceny objektivně především známkami. Prověřování znalostí bylo prováděno zejména písemnou formou, v nižších ročnících učitelé využívali i možnosti veřejného ocenění.

Kvalita výuky českého jazyka je vzhledem ke společným zjištěním hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Organizace vyučovacích hodin odpovídala stanoveným výukovým cílům. Výběr, sled

a množství informací byly přiměřené náročnosti učiva a specifickým podmínkám jednotlivých tříd.

Vztah žáků k probíranému učivu byl kladně ovlivněn zařazováním matematických her a rozcviček, vhodnou aktualizací učiva i užitím prvků tvořivé dramatiky. Motivující a aktivizující účinek mělo vyvození nového učiva pomocí projektového vyučování. Metodicky správně byly upevňovány základní matematické dovednosti včetně praktické aplikace geometrického učiva.

Pozitivní bylo užití moderních metod prodlouženého výkladu, konkretizace a abstrakce i skupinového opakování geometrického učiva v kruhu. Učitelé diferencovali samostatnou práci dle schopností žáků, skupinovou práci vyhodnocovali individuálně i společně. Ke kladům zhlédnutých hodin patřilo využití orffovských nástrojů pro rozvoj sluchové analýzy, procvičování číselné osy pomocí pohybových prvků, tvorba vlastních příkladů na daný výsledek. Ve většině hodin byl dobře zvládnut algoritmus řešení slovních úloh.

Negativem bylo nejednotné používání matematické terminologie, kladení návodných a obrácených otázek a ojedinělé bezúčelné střídání činností.

Hodnocení žákovských výkonů bylo prováděno především známkami. Učitelé často chválili a oceňovali snahu žáků. Zkoušení mělo návaznost na probírané učivo, množství známek bylo přiměřené.

Kvalita výuky matematiky je hodnocena jako velmi dobrá.

Další zjištění:

Kontrola sešitů sledovaných předmětů prokázala rozdílnou, v některých případech velmi nízkou úroveň grafické úpravy žákovského písma i některých učitelů předepsaných vzorů. Sešity jsou opravovány, někde chyběly následné opravy žáků.

Druhý stupeň

Z kontroly rozvrhu hodin a učebního plánu tříd 6. - 9. ročníku vyplývá, že hodinové dotace sledovaných předmětů odpovídají učebnímu plánu zvoleného vzdělávacího programu. Tematické a časové plány učiva korespondují s osnovami. Učivo je logicky uspořádáno, jeho návaznost mezi ročníky je zajištěna a s výjimkou fyziky nebyla zjištěna obsahová duplicita učiva.

Ve všech sledovaných předmětech kromě německého jazyka učili učitelé s předepsanou odbornou a pedagogickou způsobilostí, ve všech předmětech bylo učivo interpretováno věcně správně.

Plánování, příprava výuky a její personální zajištění jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

Český jazyk

Výukové cíle sledovaných vyučovacích hodin, které byly vždy žákům přístupné a dostatečně konkretizovány, odpovídaly stanovenému standardu vzdělávání v základní škole. Jen v jedné hodině literatury byl obsah učiva nepřiměřeně náročný schopnostem žáků.

Český jazyk se vyučuje v kmenových učebnách, které jsou vzhledem k počtům žáků ve třídách prostorově vyhovující. Z hlediska psychohygieny mají učebny velmi dobrou úroveň. V několika učebnách nebyla věnována dostatečná pozornost estetice prostředí. Psychohygienická hlediska byla dodržena i při tvorbě rozvrhu hodin zařazením předmětu český jazyk převážně na první až čtvrtou vyučovací hodinu. Ojediněle zjistila Česká školní inspekce

(ČŠI) nesprávné sezení žáků píšících levou rukou.

Škola má již zajištěny pro všechny ročníky na 2. stupni nové učebnice pro výuku literatury. Ucelená učebnicová řada pro jazykové vyučování, která plně odpovídá zvolenému vzdělávacímu programu, se průběžně doplňuje. V dalším materiálním zabezpečení výuky zjistila ČŠI citelně slabá místa. Ve škole chybí dostatečný počet potřebných jazykových příruček, nástěnných mluvnických přehledů a pomůcek do literatury. Fond učitelské a žákovské knihovny je doplňován nedostatečně.

Promyšlená struktura hodin, při kterých učitelky dbaly na dodržení didaktických zásad, s jasnými a žákům srozumitelně zadávanými úkoly a pokyny umožnila splnit vytčené vzdělávací cíle (s výjimkou jedné vyučovací hodiny). Dominovala frontální forma výuky, pro některé úkoly zvolily učitelky skupinovou práci, ale bez potřebné a efektivnější diferenciaci v obsahové náročnosti. S integrovanými žáky zdravotně postiženými pracovaly učitelky dle potřeby individuálně, pomáhaly jim při samostatné práci, užívaly častěji motivující povzbuzení a hodnocení, oceňovaly jejich výkony pochvalou, méně však uplatnily redukci v rozsahu zadaných domácích úkolů.

Vhodnou vstupní motivací vzbuzovaly učitelky zájem žáků o nové učivo zejména v hodinách literatury. S úspěchem a častěji byli žáci motivováni v průběhu výuky, např. pomocí znalostí a zkušeností z jiných předmětů (výtvarné výchovy, dějepisu, zeměpisu), zadáním zajímavého úkolu s propojením učiva s praxí, využitím tvořivosti žáků aj. Výkony žáků byly oceňovány převážně slovně, klasifikace bylo užito jen v případech pozitivního hodnocení.

V části vyučovacích hodin chybělo závěrečné hodnocení, sebehodnocení výkonu žáků a třídy nebylo provedeno vůbec.

Účinnost a celková atmosféra výuky byla pozitivně ovlivňována objektivními a vstřícnými postoji učitelek k žákům a jejich výkonům. Vzájemná komunikace byla bezproblémová.

Sešity jsou vedeny jednotně, písemné záznamy žáků mají rozdílnou úroveň, celkově jsou hodnoceny jako průměrné, učitelky je průběžně kontrolují a opravují. Kontrolní slohové práce jsou psány v souladu s tematickými plány učiva, jsou opraveny s vyhodnocením pravopisných a stylistických nedostatků.

Výuka v předmětu český jazyk měla celkově velmi dobrou úroveň.

Německý jazyk

Ve školním roce 1999/2000 se vyučuje jako povinný cizí jazyk předmět německý jazyk formou dělených vyučovacích hodin ve třídách 4. a 6. až 9. ročníku. Ve třídách 5. ročníku je na základě zájmu žáků vyučován jen anglický jazyk.

Z hlediska předepsané odborné způsobilosti nejsou současné personální podmínky ve škole příznivé. Tato skutečnost však neměla nepříznivý vliv na kvalitu vyučovacích hodin. Úplnou odbornou způsobilost pro výuku německého jazyka splňuje jen jedna učitelka, která vyučuje 66% hodin z učebního plánu tříd na 2. stupni. Na 1. stupni vyučuje učitelka, která absolvovala kurz určený učitelům německého jazyka ve 4. a 5. ročníku, ale dosud nezískala složením závěrečné zkoušky osvědčení.

Výuka cizích jazyků je rozvržena v týdnu rovnoměrně a zařazení většiny hodin v rozmezí první až čtvrté vyučovací hodiny je rovněž optimální. V průběhu vyučování, zejména v nižších ročnících, reagovaly učitelky vhodným způsobem na únavu a pokles zájmu žáků o výuku. Zařazovaly různá relaxační uvolnění (zpěv a činnosti s pohybem) a často měnily způsob práce.

Pro výuku německého jazyka je ve škole zřízena jen jedna odborná učebna, která není

využívána všemi skupinami žáků. V učebně je vytvořeno podnětné učební prostředí s mnoha pomůckami v německém jazyce (mapy, nástěnné transparenty, časopisy). Svou velikostí a uspořádáním žakovského nábytku však plně nevyhovuje specifice výuky ve skupinách s větším počtem žáků, např. při komunikativních činnostech. Odborná učebna není ani vybavena potřebnou didaktickou technikou. Většina hodin německého jazyka se vyučuje v kmenových učebnách, případně v místnosti školní družiny.

Pozitivně je hodnoceno zajištění jednotným učebnicovým souborem pro žáky 4. - 9. ročníku. Žáci 4. ročníku a částečně i žáci vyšších tříd mají k dispozici učebnice a pracovní sešity s novou pravopisnou normou.

Stavba, použité formy a metody výuky ve většině sledovaných hodin odpovídaly charakteru předmětu, byly přizpůsobeny věku žáků i výukovým cílům. Učitelky zařazovaly komunikativní činnosti, které probíhaly ve skupinách, ve dvojicích, případně s učitelkou. V hodinách se dařilo uplatňovat interaktivní výuku, která vyžadovala od žáků spolupráci. Vyučovací čas většiny hodin byl efektivně využíván zejména pro mluvní projev. Nejmladší žáci ve 4. ročníku si osvojovali jazyk přístupnými hravými formami. Učitelka vhodně zařazovala činnosti, při nichž žáci zapojovali více smyslových a výrazových funkcí, jimiž vyjadřovali svá pochopení a sdělení. Chyběla však větší pozornost a důslednost při zvládnutí zvukové podoby jazyka.

Pro vstupní motivaci využily učitelky různě účinné formy, např. předem připravený německý zápis programu hodiny na tabuli s následnou ústní reprodukcí, písničku, soutěž, poslech neznámého textu. Na nutnost zpětné vazby dbaly učitelky důsledně, jen výjimečně nebyla užitá z časových důvodů. V 9. ročníku provedli žáci sami vyhodnocení tvořivé skupinové práce. Kladem všech vyučovacích hodin bylo, že organizační pokyny a průběžné hodnocení výkonů jednotlivých žáků i skupin bylo prováděno ve vyučovaném jazyce.

Komunikativnímu charakteru výuky přispívaly nejen vhodné učební metody a formy práce, ale většinou i příkladná komunikace učitelek. Společným jmenovatelem vztahů mezi žáky a učitelkami, které pozitivně ovlivňovaly průběh výuky, byl oboustranný zájem a snaha o spolupráci.

Kvalita výuky německého jazyka je souhrnně hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika a volitelný předmět technické kreslení

Učivo matematiky je vhodně rozvrženo do jednotlivých ročníků.

Volitelný předmět technické kreslení je vyučován jednu hodinu týdně od 7. do 9. ročníku. Tato časová dotace je vzhledem k obsahu učiva příliš rozsáhlá. V některých hodinách byli žáci nevhodně zaměstnáváni zadáváním mechanických, zdlouhavých a málo efektivních úkolů. V jedné třídě byla pouze část hodin věnována výuce tohoto předmětu. Od začátku školního roku připadlo na den, ve kterém je výuka zařazena, značné množství kulturně-vzdělávacích akcí, v některých hodinách byla vyučována matematika.

Výuka probíhá v kmenových učebnách, standardně zařízených. Specializovanou učebnu pro tyto předměty škola nemá zřízenou. Učební pomůcky nebyly v posledních letech modernizovány. Vybavení učebnicemi pro výuku matematiky je úplné a odpovídá vzdělávacímu programu, v hodinách technického kreslení učebnice využívány nebyly. Pracovní sešity nejsou pořizovány z rozpočtu školy. Učebních pomůcek, audiovizuální techniky, nakopírovaných textů a dalších materiálů bylo při výuce využíváno pouze ojedinele.

Zařazení obou předmětů v rozvrhu hodin je vyhovující. Tempo výuky bylo sice u většiny hospitovaných hodin přiměřené věku žáků, stavba hodin však často nerespektovala psychohygienické zásady členění výuky, které zaručují žákům dostatečné soustředění nebo uvolnění dle zvolených činností a cílů.

V organizaci, formách a metodách výuky byly zjištěny značné rezervy. Účelné a efektivní organizování výuky v hodinách s používáním motivačních a aktivizačních prvků bylo zaznamenáno ojediněle. Hospitované hodiny většinou postrádaly názorné a demonstrativní objasňování učiva, využívání učebních pomůcek a různých vhodných zdrojů informací. Převážně se jednalo o pouhé procvičování algoritmů bez dostatečného ověřování pochopení vztahů a souvislostí. Žákům je tímto dávána značně omezená možnost aktivně se podílet na získávání znalostí a dovedností, jsou málo vedeni ke schopnosti aplikovat učivo, k hledání různých způsobů řešení úkolů, přemýšlení a diskutování o problémech.

Z většiny hospitovaných hodin byl patrný dobrý vztah mezi učiteli a žáky, vyskytl se však i případ nevhodného ironizujícího komentáře učitelky k žákům, který nepřispíval k dobré atmosféře při výuce.

Obsah prověrek odpovídá až na dílčí nedostatky osnovám, frekvence je vyhovující. Výsledky čtvrtletních kontrolních prací, zvláště ve vyšších ročnících 2. stupně, však nejsou uspokojivé. Analýza nedostatků je sice prováděna, následná opatření k jejich odstraňování však nejsou dostatečně důsledně uplatňována. Forma většiny prověrek a záznamů v sešitech žáků je dobrá.

Přestože bylo zjištěno i uplatňování vynikajících pedagogických metod, je vzhledem k převažujícím nedostatkům hodnocena výuka matematiky a technického kreslení celkově jako ještě vyhovující.

Fyzika

Výuka fyziky je dotována v souladu s učebním plánem zvoleného vzdělávacího programu ve všech ročnících dvěma hodinami týdně. Duplicitně je zařazena část učiva s tématem elektrický obvod, a to v 6. a v 8. ročníku. Ke dni inspekce byly osnovy plněny, laboratorní práce navazují na probrané učivo. Učitelky nesjednotily pravidla prováděné analýzy laboratorních prací, proto je kvalita analýzy rozdílná.

V učebně fyziky je starší nábytek, žakovským lavicím schází rozvod elektrického proudu s elektrickým napětím do 24 voltů. Kabinet je vybaven staršími pomůckami, z nichž nebyl využit v průběhu výuky např. velký demonstrační panel pro zapojení elektrického obvodu. Pro výuku předmětu není dostatek vhodných učebnic. Např. v hospitované hodině třídy VI. A žáci učebnice neměli a se staršími učebnicemi, které byly v učebně, nepracovali.

Zařazení hodin fyziky do rozvrhu je vyhovující. V hodinách nebyly uplatněny prvky, které umožňují v průběhu výuky uvolnění. Zadávané dobrovolné domácí úkoly byly přiměřené, jejich cílem bylo utvrzení probíraného učiva.

Organizace, formy a metody výuky měly ve všech sledovaných hodinách průměrnou úroveň. Z použitých metod převládalo frontální opakování a výklad učiva. Žáci byli aktivizováni ojediněle. Efektivní byla hodina laboratorních prací, ve které žáci spolupracovali ve skupinách. Ve všech hodinách byli žáci motivováni jen na jejich začátku, hodnocení pochvalou užívaly učitelky jen výjimečně. Vhodně byly využity mezipředmětové vztahy.

Sledovaným hodinám scházelo závěrečné zhodnocení, prostor pro sebehodnocení byl dán žákům jen v jedné hodině.

Počet známek z průběžné klasifikace je dostačující, jsou zapsány v žakovských knížkách. Sešity jsou vedeny jednotně, záznamy jsou obsahem i rozsahem přiměřené, učitelkami vidované, grafická úroveň žakovského písma je většinou dobrá.

Ve vyučovacích hodinách byla dobrá atmosféra, vztahy mezi učitelkami a žáky byly pozitivní.

Celková kvalita přípravy výuky fyziky a její realizace měla dobrou úroveň.

Dějepis

Sledované vyučovací hodiny byly metodicky i materiálně dobře připraveny.

Výuka probíhala v kmenových prostorově vyhovujících učebnách. Žákovský nábytek je starší, opravovaný. Estetika tříd je na průměrné úrovni. Při výuce byly používány starší pomůcky, nové byly podle záznamů v inventární knize naposled zakoupeny v roce 1996. Ve škole jsou k dispozici a při výuce byly využívány odborné knihy a další studijní materiály.

Zařazení předmětu do rozvrhu hodin respektuje didaktické i psychohygienické zásady. Výuka postrádala relaxační prvky.

Struktura vyučovacích hodin odpovídala věku žáků i zvoleným cílům. Výuka byla prováděna tradiční výkladovou metodou, formou řízeného rozhovoru a samostatnou prací žáků s učebnicí. Efektivně bylo využito zařazení křížovek i četby vhodných úryvků z odborné literatury.

Žáci byli motivováni na začátku vyučovacích hodin i v jejich průběhu. Výrazně motivačně působilo využívání netypických pomůcek - dobových předmětů. Zkoušení žáci byli klasifikováni, hodnoceni byli i za přednesené referáty a vyřešené tajenky křížovek. Hodnocení bylo spravedlivé, veřejně zdůvodněné. Za nevhodné považuje ČŠI převahu písemné formy zkoušení v některých třídách.

Ve všech vyučovacích hodinách byla příznivá pracovní atmosféra. Žáci mohli v průběhu výuky vyjadřovat své názory, učitelky respektovaly jejich osobnost. Komunikativní schopnosti vyučujících byly na velmi dobré úrovni.

Výuka dějepisu je na nadprůměrné úrovni.

Zeměpis

Výuka předmětu probíhá v kmenových učebnách, je dostatečně zajištěna učebnicemi i staršími částečně opotřebovanými pomůckami. Negativem je používání zastaralé mapy bývalé ČSSR.

Vyučovací hodiny byly dobře strukturovány, při opakování učiva byl kladen důraz na utvrzování základních zeměpisných pojmů a na orientaci v atlasech a na mapách. Prezentace nového učiva byla prováděna výkladovou metodou s využitím prostředků audiovizuální techniky. Při vhodně zařazených aktualitách připravených žáky bylo využito metody problémového vyučování a diskuse. Psychohygienické zásady výuky byly dodrženy.

Střídání vyučovacích metod, systematická práce s mapovým materiálem a aktivizace žáků pomocí aktualit a referátů měly motivační charakter. Zkoušení bylo prováděno v návaznosti na probrané učivo, hodnocení výkonů bylo objektivní a před žáky zdůvodněné. Komunikace mezi učitelkou a žáky, kteří mohli vyjadřovat své myšlenky a názory, byla založena na vzájemné důvěře. Verbální projev učitelky byl na dobré úrovni. Příznivá pracovní atmosféra posilovala pozitivní vztah žáků k výuce.

Kvalita výuky měla ve sledovaných hodinách celkově velmi dobrou úroveň.

Přírodopis

Všechny hospitované hodiny byly realizovány v prostorově vyhovující odborné učebně přírodopisu, která je na průměrné estetické úrovni. Učebna je vybavena starším žakovským nábytkem a pomůckami pro výuku přírodopisu. Funkční čtecí kamera nebyla v průběhu hospitační využitá. Kabinet přírodopisu je vhodně propojen s odbornou učebnou. Jeho vybavení staršími pomůckami je průměrné, od roku 1994 nebyla žádná nová pomůcka pořízena.

Organizace, metody a formy výuky byly ve sledovaných hodinách velmi rozdílné. Vyučovací

hodiny s velmi dobrou až vynikající úrovní se vyznačovaly promyšleností, výraznou motivací žáků a častým používáním pomůcek včetně funkčního využití videa. Přehledný zápis učiva na tabuli byl doprovázen zdařilými přírodopisnými nákresey. V ostatních hodinách nebyli žáci v dostatečné míře aktivizováni, jejich zájem postupně oslaboval. Negativně na ně působila chaotičnost při opakování i výkladu nového učiva. Žáci dostali malý prostor k aplikaci svých poznatků. O žácích se specifickými poruchami učení jsou učitelky informovány.

Ve vyučovacích hodinách s pestrou stavbou byli žáci vhodně motivováni pochvalou, která pozitivně ovlivňovala výkony zejména prospěchově slabších žáků. V některých hodinách byla využita pouze vstupní motivace. Vědomosti žáků byly ověřovány ústním i písemným zkoušením, oceňována byla i aktivita žáků. Laboratorní práce z přírodopisu byly realizovány v souladu s učebními osnovami. Zvýšené efektivnosti práce je dosahováno pomocí připravených kopií protokolů, což umožňuje žákům soustředit se na vlastní praktickou činnost. Protokoly z laboratorních prací jsou klasifikovány, učitelky provádějí jejich závěrečnou analýzu. Ve verbálním i neverbálním projevu učitelky byly značné rozdíly. Byly pozorovány nesprávně kladené, obrácené a návodné otázky, užívání nespisovných výrazů.

V rámci předmětu je organizována biologická olympiáda, výrazných úspěchů v okresním kole však škola nedosahuje.

Kvalita výuky sledovaných hodin byla rozdílná, celkově průměrná.

Výtvarná výchova

Příprava na výuku byla provedena velmi svědomitě s cílem motivovat žáky a vzbudit u nich zájem o výtvarnou tvorbu.

Sledována byla zejména výuka ve třídách na 2. stupni, kde vyučuje učitelka s odbornou a pedagogickou způsobilostí bez praxe s výukou v základní škole. Způsob výuky byl zatím značně ovlivněn zjišťováním úrovně dosažených výsledků vzdělávání žáků a odstraňováním nedostatků.

Pro výuku předmětu není vyčleněna odborná pracovna, nejsou vytvořeny dobré materiální podmínky. Prostředí kmenových učeben neformuje dostatečně pozitivně estetické cítění žáků a vztah k výtvarnému umění. Předmět je vhodně začleněn do rozvrhu hodin.

Užitím vhodně zvolených námětů, technik, metod a forem práce bylo ve výuce velmi dobře zajištěno plnění specifických cílů předmětu včetně aktivního získávání poznatků a informací z jiných oblastí kultury. Uplatňovanou motivací a respektováním osobností žáků bylo docíleno toho, že žáci pracovali s velkým zaujetím, nebáli se projevovat a výtvarně ztvárňovat své myšlenky, pocity a názory. Výsledky vyučování byly ovlivněny nedostatečnými teoretickými znalostmi zákonitostí výtvarné tvorby a praktickými výtvarnými dovednostmi žáků.

Citlivým přístupem byli žáci vedeni k sebehodnocení a hodnocení práce svých spolužáků.

Ve výuce byly příkladně užívány metody ovlivňující důležité osobnostní rysy žáků a utvářející přátelské vztahy mezi učitelem a žáky.

Celkově je kvalita výuky výtvarné výchovy hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Na základě sledovaných vyučovacích hodin a úrovně podmínek vytvořených pro výuku hodnotí Česká školní inspekce kvalitu vzdělávání v předmětech český jazyk a matematika na 1. stupni jako velmi dobrou.

Kvalita výuky sledovaných předmětů a podmínek vytvořených pro výuku na 2. stupni je rozdílná. Ve výuce českého jazyka, německého jazyka, dějepisu, zeměpisu a výtvarné výchovy převažují pozitiva, kvalita výuky je velmi dobrá.

V předmětech fyzika a přírodopis je kvalita výuky dobrá.

Výraznější nedostatky zjistila Česká školní inspekce v zajištění a průběhu výuky matematiky a technického kreslení.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Předložená koncepce rozvoje školy byla vypracována pro účel konkurzního řízení. Postupně byla ředitelem školy doplněna o konkrétní plány pro činnost výchovně-vzdělávací, personální zabezpečení výchovy a vzdělávání a materiálně-technickou oblast.

Celoroční plán pro školní rok 1999/2000 je formulován obecně, v měsíčních rámcových plánech je určena odpovědnost, týdenní plány jsou zpracovány konkrétně s určením termínu splnění a odpovědnosti pracovníka.

Výuka v tomto školním roce:

- v 1. - 5. ročníku VP Obecná škola, učební plán čj. 24 283/95-26
- ve specializovaných třídách 2. a 3. ročníku a v 6. - 9. ročníku VP Základní škola, učební plán čj. 16 847/96-2
- v jedné třídě 6. ročníku s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy (pět hodin týdně) se vyučuje podle učebního plánu čj. 29 738/96-22-50

Jako povinný cizí jazyk je od 4. ročníku vyučován anglický jazyk a německý jazyk s tříhodinovou týdenní dotací.

Uvedené učební plány jsou dodržovány. Počet volitelných předmětů v 7. - 9. ročníku (technické kreslení a informatika) a dva nepovinné předměty na 1. stupni (pohybové hry a individuální logopedická péče pro žáky specializovaných tříd 2. a 3. ročníku) jsou vzhledem k počtu žáků a jejich všestrannému rozvoji nedostatečné. Plošné zařazení technického kreslení nerespektuje hlavní cíl předmětu - přípravu žáků, kteří mají zájem o studium technických oborů. Další aktivity nabízí škola formou zájmových útvarů, z nichž pracují aktivněji ty, které byly otevřeny pro žáky 1. stupně a školní družiny a také zájmová čeština pro žáky jedné třídy 9. ročníku. Jiný nadstandard (cvičení z matematiky, druhý cizí jazyk, konverzace v cizím jazyce a pod.) žákům škola nenabízí, podle vyjádření ředitele školy pro nezájem žáků.

Nedostatky se vyskytly v plánování učiva dle osnov v českém jazyce a matematice na 1. stupni a ve fyzice na 2. stupni - viz text výše.

Ve škole je celkem 14 integrovaných žáků se specifickými vývojovými poruchami učení (SVPU), z toho jeden ve specializované třídě. Podklady potřebné pro vykazování těchto žáků jsou součástí jejich osobní dokumentace, která je zabezpečena před zneužitím nepovolanou osobou. Reedukační cvičení pro žáky s SVPU je zavedeno pouze pro žáky 1. stupně.

V oblasti plánování jsou pozitiva a negativa v rovnováze. Celková úroveň je průměrná.

Organizování

Zpracovaná organizační struktura vymezuje kompetence vedoucích pracovníků. Pravomoci vedení školy a jmenovaných vedoucích metodického sdružení, předmětových komisí

a výchovné poradkyně jsou delegovány písemně, jednotliví pracovníci byli s nimi seznámeni. Porady vedení školy, pedagogické a provozní porady se konají pravidelně podle plánu. Podrobné zápisy z pedagogických porad mají spíše informativní charakter, neboť s výsledky zjištění se dále nepracuje. Provádění analýzy statistických údajů a následné přijetí opatření k odstranění negativních jevů nebylo ředitelem školy dokladováno. Např. disproporce v klasifikaci předmětu dějepis. Náplň schůzek metodického sdružení a předmětových komisí je plánovaná, na programu jsou převážně organizační záležitosti. Účinnost těchto poradních orgánů ředitele školy je snížena tím, že se nezabývají výsledky učení žáků, koordinací časového rozvržení učiva stanoveného osnovami, metodami a formami práce vedoucími k zefektivnění a zkvalitnění výuky. Učitelky budoucích prvních tříd spolupracují s učitelkami mateřské školy.

Dokumentace upravující organizaci a chod školy je vedena. Administrativní nedostatek byl zjištěn v zaznamenávání klasifikace nepovinného předmětu individuální logopedická péče ve specializovaných třídách. Nedostatek byl napraven v průběhu inspekce. Některé kontrolované katalogové listy žáků postrádaly záznam o odkladu školní docházky.

Organizace vyučování je v souladu s obecně platnými předpisy. Rozvrhy vyučovacích hodin jednotlivých tříd a délky všech přestávek odpovídají didaktickým a psychohygienickým požadavkům. Odpolední vyučování je zařazeno ojedinele.

Všichni pracovníci školy byli prokazatelně seznámeni s pracovním řádem a školním řádem pro pracovníky, žáci s vnitřním řádem školy platným pro žáky. Tento řád, kterému schází výčet práv, je umístěn v každé třídě. V odborných učebnách jsou vyvěšeny provozní řády.

Vnitřní informační systém, který je ztížen pavilonovým uspořádáním školy, využívá kromě osobního kontaktu také písemných pokynů umístěných ve sborovně. Učitelé je prokazatelně sledují a zajišťují přenos informací k žákům. Vedení školy a zprostředkovaně i učitelé získávají zpětně informace prostřednictvím tzv. školní vrby - vhodně umístěné schránky pro připomínky žáků. Na ně ředitel školy reaguje, kritické připomínky ke způsobům výuky a jednání učitelů řeší.

Velmi dobře jsou o organizaci školy informováni rodiče. Základní informace jsou přehledně zveřejněny na informační tabuli u vchodu do školy. Informace o prospěchu a chování svých dětí získávají rodiče na pravidelných schůzkách s učiteli, na schůzkách rodičovského sdružení a klasicky - prostřednictvím žákovských deníčků a žákovských knížek. Záznamy v některých z nich mají nevhodně direktivní charakter. V případě závažnějšího problému jsou rodiče informováni písemnou formou, osobním jednáním s vedením školy nebo učiteli. Další údaje podávají výroční zpráva o činnosti školy a výroční zpráva o hospodaření. Výroční zpráva o činnosti školy není dostačujícím zdrojem informací pro sebehodnocení a následné přijímání opatření ke zlepšení práce školy.

Žáci školy se prezentují v okresních soutěžích a olympiádách.

Od nástupu do funkce se podařilo řediteli školy zlepšit některé materiálně-technické podmínky, např. ve spolupráci s SRPŠ byla zařízena odborná pracovna pro výuku informatiky, rekonstruována byla část sociálního zařízení pro žáky, v dalších úpravách hodlá ředitel školy pokračovat.

Organizační uspořádání chodu školy má průměrnou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Z předložených materiálů, z rozhovorů s učiteli a z pozorování v průběhu inspekce je zřejmý direktivní způsob vedení pracovníků zaměřený na dodržování pracovních povinností.

Pozornost věnuje vedení školy dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků především z hlediska potřeb školy a žáků. Z plánu a přehledu o účasti na vzdělávacích projektech a jednotlivých akcích je patrný i zájem učitelů (kurzy anglického a německého jazyka pro učitele 1. stupně, kurzy reedukace, školský management, projekty českého jazyka aj.). Pro odborný růst pedagogických pracovníků není dostatečně zajištěna aktualizace knižního fondu v učitelské knihovně, ale pracovníci mají možnost využívat informací internetových stránek v nově zřízené učebně informatiky. Odběr odborného a metodického tisku je zajištěn.

Začínajícím učitelům byly přiděleny uvádějící učitelky, ale vzájemné hospitace mezi začínajícími a uvádějícími učiteli nebyly prováděny.

Se systémem a kritériem hmotného oceňování byli pracovníci seznámeni. Tento způsob hodnocení převažuje nad morální stimulací ze strany vedení školy. K pozitivní pracovní motivaci a spokojenosti v práci však chybí také morální stimulování ze strany vedení školy.

Ve způsobu vedení a motivace pracovníků jsou pozitiva a negativa v rovnováze. Tato oblast řízení má průměrnou úroveň.

Kontrolní mechanizmy

Plánovaná kontrolní činnost sleduje především plnění povinností pracovníků vyplývajících z organizace a provozu školy. Analýza výsledků těchto kontrol je prováděna, při zjištění neplnění povinností přijímá ředitel školy opatření

Kvalita výuky je kontrolována převážně hospitacemi, z nichž jsou pořizovány zápisy. S učiteli je prováděn následný rozbor. Malá pozornost je věnována kontrole správnosti rozvržení učiva a plnění učebních osnov.

O výsledcích učení žáků jsou pořizovány zápisy, které jsou podkladem pro jednání na čtvrtletních pedagogických poradách, výsledky učení však nejsou prokazatelně analyzovány. Tato skutečnost byla s ředitelem školy projednána.

Vlastní evaluační nástroje pro zjištění výsledků učení žáků vedení školy nepoužívá. Z rozhovoru vyplynulo, že jsou prováděny srovnávací prověrky z českého jazyka v rámci ročníků a při přechodu žáků z pátého do šestého ročníku, které škola nearchivuje.

Činnost výchovného poradce a hospodaření školy sleduje ředitel, obě zástupkyně odpovídají za kontrolu práce třídních učitelů. Činnost provozních zaměstnanců kontroluje školník a ředitel školy.

Vzhledem k zjištěným nedostatkům, zejména v oblasti kontroly výchovně-vzdělávací činnosti, jsou kontrolní mechanizmy hodnoceny jako průměrné.

Hodnocení kvality řízení

Česká školní inspekce hodnotí souhrnně kvalitu řízení jako průměrnou.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

- Školní družina

Součástí školy je školní družina se čtyřmi odděleními. Všechny vychovatelky splňují požadavky odborné a pedagogické způsobilosti, vedoucí vychovatelka je určena. Povinná dokumentace je řádně vedena. Činnost školní družiny se řídí funkčními týdenními plány, žáci a rodiče byli seznámeni s provozním řádem a režimem školní družiny.

Počet přihlášených žáků nepřesahuje stanovený limit. Zaměstnání žáků probíhá ve dvou samostatných hernách a dvou kmenových učebnách, které nejsou pro práci školní družiny zcela vhodné. Herny jsou vybaveny starším udržovaným nábytkem, žáci se aktivně spolupodílejí na estetické úpravě prostředí. Fond pomůcek, potřeb a hraček je průběžně doplňován.

Při hospitacích byly dodržovány pedagogické a psychohygienické zásady. Zvolené metody a formy práce odpovídaly daným podmínkám a složení jednotlivých oddělení. Byl vytvořen dostatečný prostor pro individuální a skupinovou práci, organizace činnosti umožnila všem aktivní spoluúčasť a seberealizaci. Vzdělávací postupy včetně účinné motivace byly zaměřeny na rozvoj smyslové výchovy. V zájmové činnosti rekreačního typu byla účinně využita relaxace reagující na emocionální účinek společně čtených příběhů.

Komunikace mezi vychovatelkami a žáky byla založena na vzájemném respektování a důvěře. Motivace všech činností byla aktivizující, žáci byli často hodnoceni především pochvalou.

Při školní družině pracují kroužky zaměřené na výtvarnou a pracovní-technickou oblast. Družina v rámci metodického obvodu spolupracuje s okolními školami při organizování nejrůznějších sportovních, výtvarných a dopravních soutěží, na veřejnosti se prezentuje např. výstavkami keramiky, kulturními vystoupeními a účastí na celoškolských akcích.

Činnost školní družiny má velmi dobrou úroveň.

- **Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol**

Škola zahájila činnost 1. září 1965. Poslední dokument zařazující školu do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení je ze dne 22. března 1996 s čj. 10-02. V souvislosti s přiřazením identifikátoru škole nebyl dokument dosud aktualizován.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace a dotazník pro ředitele školy

- Rozhodnutí Školského úřadu Olomouc o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 22. března 1996 čj. 10-02
Dokumentace školního roku 1999/2000
- Rozvrhy hodin, tematické a časové plány sledovaných předmětů
- Koncepce rozvoje školy, roční, měsíční a týdenní plány práce
- Povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 258/1996 Sb., o soustavě základních škol středních škol a vyšších odborných škol, (třídní knihy, vybrané třídní výkazy školního roku, vybrané katalogové listy žáků, vnitřní řád školy pro žáky, vnitřní řád školy pro pracovníky, personální dokumentace učitelů sledovaných předmětů)
- Dokumentace školní družiny
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999 a výroční zpráva o hospodaření za rok 1999
- Záznamy z pedagogických porad, vybrané sešity a kontrolní práce žáků z českého jazyka, matematiky, technického kreslení, prvouky a přírodovědy, laboratorní práce z fyziky a přírodopisu, výtvarné práce žáků, žákovské knížky a deníčky
- Písemné vymezení pracovní náplně vedoucích pracovníků
- Plány a záznamy předmětových komisí sledovaných předmětů
- Plán a přehled dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků
- Inventurní knihy pomůcek pro sledované předměty za posledních pět let

ZÁVĚR

V plánování a přípravě výuky jsou dílčí nedostatky.

Personální podmínky zabezpečující výchovně-vzdělávací proces jsou velmi dobré a většinou pozitivně ovlivňují kvalitu výuky.

Materiálně-technické vybavení pro výuku je na průměrné úrovni. Zlepšení od poslední inspekce nastalo ve vybavenosti odborné učebny informatiky a v obnově antukových kurtů pro odbíjenou.

Psychohygienické podmínky vytvořené pro výuku na 1. stupni jsou velmi dobré. Pro žáky a učitele 2. stupně jsou vzhledem k přesunům do jednotlivých učeben otevřeným koridorem ještě vyhovující.

Kvalita výuky českého jazyka a matematiky na 1. stupni a českého jazyka, německého jazyka, dějepisu, zeměpisu a výtvarné výchovy na 2. stupni je velmi dobrá. Sledované hodiny fyziky a přírodopisu měly dobrou úroveň, ve výuce matematiky a technického kreslení byly zjištěny nedostatky.

Zjištěné nedostatky neovlivňují zásadním způsobem celkově velmi dobrou kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu školy.

Po nástupu ředitele do funkce došlo k pozitivním změnám:

- *byla obnovena tradice tříd pro žáky se zájmem o odbíjenou*

- zlepšila se komunikace s rodičovskou veřejností
- ředitel systematicky zajišťuje opravy a údržbu objektů školy a jejího okolí

Při vedení pracovníků je uplatňován direktivní způsob řízení.

Ve vybavování školy učebnicemi, odbornou literaturou a učebními pomůckami pro jednotlivé kabinety byly zjištěny disproporce. Ve značné části výuky nebyly pomůcky dostatečně využívány. I přes tyto skutečnosti nebylo zjištěno neoprávněné a neefektivní čerpání finančních prostředků ze státního rozpočtu.

V oblasti vzdělávání a ve všech oblastech řízení školy byla zjištěna pozitiva i negativa. Na základě zjištěných skutečností je škola hodnocena jako dobrá - průměrná.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu:	Mgr. Sylva Fitříková	Sylva Fitříková v.r.
Členové týmu:	Mgr. Blahoslav Melhuba	Blahoslav Melhuba v.r.
	Mgr. Zonna Němcová	Zonna Němcová v.r.
	RNDr. Ladislav Pluskal	Ladislav Pluskal v.r.
	Mgr. Miroslav Straka	M. Straka v.r.

V Olomouci dne 4. dubna 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 18. 4. 2000

Razítko

PaedDr. Jaroslav Hála

dr. Hála Jaroslav v.r.
Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Olomouc	2000-05-09	Mazačová v.r.
Zřizovatel obec Olomouc	2000-05-09	132 248/00

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
---	---	Připomínky nebyly dodány